THE MONTESSORI DIFFERENCE: RIJK, MAAR TECHNISCH

TEKST **JAAP DE BROUWER**

Na haar boek *Montessori: The Science Behind the Genius* (2005) komt Angeline Lillard met *The Montessori Difference - Considering the Evidence*. In dit boek maakt zij de balans op van dertig jaar onderzoek naar de effectiviteit van het montessorionderwijs. Waar zij in haar eerdere boek de relatie tussen Montessori en onderwijsonderzoek onderzocht, richt zij zich nu op de vraag: wat weten we uit onderzoek naar het montessori-onderwijs zelf? Dit nieuwe boek bouwt dus voort op haar eerdere meta-analyse uit 2023.[1] In *The Montessori Difference* bespreekt Lillard afzonderlijke studies, beschrijft zij hoe ze zijn opgezet en maakt ze duidelijk welke conclusies wel en niet getrokken kunnen worden.

Van Montessori naar wetenschap

Angeline Lillard is hoogleraar psychologie aan de Universiteit van Virginia (VS) en geldt al jaren als voor-aanstaande onderzoeker op het gebied van montessori-onderwijs. Haar nieuwe boek opent met een beschrijving van geschiedenis en uitgangspunten van het montessori-onderwijs. Vervolgens bespreekt ze de *fidelity to the Montessori model*, de mate waarin scholen daadwerkelijk volgens Montessori's uitgangspunten werken - een rode draad door het boek. Montessorischolen verschillen van elkaar en Lillard stelt dat de kwaliteit van implementatie van invloed is op de gevonden effecten. Tegelijkertijd laat ze zien dat veel onderzoeken hierover nauwelijks informatie geven, waardoor het moeilijker wordt onderzoeksresultaten te interpreteren. Ze bespreekt ook veelgehoorde zorgen over keuzevrijheid, spel, sociale interactie en ontbreken van cijfers. Hedendaagse wetenschap corrigeert Montessori op slechts twee punten, meent zij.

Daarna volgt een hoofdstuk over onderzoeksmethoden. Begrippen als validiteit, betrouwbaarheid en effect-groottes worden uitgelegd aan de hand van studies naar montessorionderwijs. Hoewel dit hoofdstuk wellicht wat technisch aanvoelt, krijgen Lillards conclusies later in het boek meer gewicht doordat zij haar lezers meenam in die begrippen.

Wat laat onderzoek zien?

Wat volgt zijn zeven hoofdstukken waarin Lillard onderzoeksbevindingen bespreekt binnen de domeinen taal, rekenen, executieve functies, creativiteit, sociale vaardigheden, welbevinden en motoriek. Elk hoofdstuk begint met een introductie hoe Montessori aankeek tegen het domein en hoe de ontwikkeling van kinderen binnen dat domein stimuleert. Vervolgens bespreekt ze wat onderzoek hierover zegt. De studies zijn overzichtelijk geordend naar leeftijdsgroep of onderzoeksopzet en worden uitgebreid besproken om de lezer inzicht te geven in zowel de resultaten als de kwaliteit van het onderzoek. Ieder hoofdstuk sluit af met een samenvatting, conclusies en mogelijke verklaringen voor de gevonden uitkomsten. Geen overbodige luxe; de hoeveelheid besproken studies is soms enigszins overweldigend.
In het afsluitende hoofdstuk brengt Lillard alle bevin-dingen samen en maakt zij de balans op die over het algemeen positief is. Voor taal, rekenen, executieve functies en sociale vaardigheden vindt zij voldoende bewijs voor de voordelen van montessorionderwijs. Voor creativiteit, welbevinden en motorische ontwikkeling zijn de resultaten weliswaar veelbelovend, maar volgens haar nog niet robuust genoeg om conclusies te trekken.

Rijk overzicht, niet voor iedereen

De kracht van *The Montessori Difference* is dat Lillard niet alleen resultaten bespreekt, maar ook aandacht besteedt aan onderzoeksopzet, methodologische keuzes en beperkingen van studies. Tegelijkertijd staat het boek ook vol technische beschrijvingen, details over onder-zoeksmethoden. Wie vooral inspiratie voor de dagelijkse praktijk in de klas zoekt, wordt minder aangesproken. Het boek lijkt eerder waardevol voor opleiders, onder-zoekers, schoolleiders en bestuurders.

1. We interviewden Angeline Lillard hier in 2023 over in Montessori Magazine. Zie: https://magazine.montessori.nl/mitsen-en-maren-onderzoek-naar-montessorionderwijs/